

ISSN : 3057-0441 (Online)

JDSN
Journal of Dhamma Sana

Happiness

JOURNAL OF DHAMMA SANA

วารสารธรรมสาส์น

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 [มกราคม - มิถุนายน 2568]

VOL. 4 NO. 1 [JANUARY - JUNE 2025]

ภาพหน้าปก : พระนอนทองสัมฤทธิ์ วัดนันทน์โชอิน | พุกโองกะ ประเทศญี่ปุ่น

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

192 หมู่ 2 อาคาร มจร 2 ชั้น 2 ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000 Email: dhammasana@mcu.ac.th

บรรณาธิการบริหาร

พระครูสิริสุตานุยุต, รศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: saman.lamphun@mcu.ac.th

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูโกวิทธรรมภาณี, ผศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: udorn.sang@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ

พระอธิวัฒน์ ธรรมวัฒน์ศิริ, ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: athiwat.tham@mcu.ac.th

พระวิทวัช โกฏิฉกรรจ์, ดร.

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: witawat.koc@mbu.ac.th

พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร, รศ., ดร.

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: veesaad@hotmail.com

ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญา

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phisit.kot@mcu.ac.th

ผศ.ดร.ไพรินทร์ ฌ วันนา
คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Email: phairin.na@mcu.ac.th

ดร.จันทร์สมิ์ ตาปูลิง
คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Email: chantarat.ta@mcu.ac.th

ดร.พัลลภ หารุกัจจา
คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Email: panlobharu2515@gmail.com

ผศ.ดร.อุเทน ลาพิงค์
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
วิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Email: khunten2002@yahoo.com

รศ.ดร.สัญญา สะสอง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Email: suriyasuriyong@gmail.com

รศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
Email: winit.phacharuen@gmail.com

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
Email: khun_jedrin@hotmail.com

ผศ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: somwangk1070@hotmail.com

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: kursiamrat@gmail.com

รศ.ดร.ปรุฑม์ บุญศรีตัน

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: parud145@gmail.com

รศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: viroj.i@cmu.ac.th

ผศ.ดร.อานันท์ อุปสอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: ananupsod9541@gmail.com

ดร.ส่งเสริม แสงทอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: songsermst57@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระธีระธรรม ปัญญาโร

สราวุธ วรรณชัย

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ดร.จันทร์สม์ ตาปูลิง

ฉันทพงศ์ บุญตัน

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายกฎหมาย

สุภัทรา ทองดี

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระธีระธรรม ปัญญาโร

พระกิตติพงษ์ กิตติวิโส

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

E-mail: dhammasanajournal@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

สังกัด : บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เบอร์โทรศัพท์ : 053 563 163, 063 992 9932

หมายเลข ISSN : 3057-0441 (online)

บทบรรณาธิการ

วารสารธรรมสาส์น (Journal of Dhamma Sana) โดย บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฉบับนี้ได้รับความสนใจจากนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทั้งหมด 8 บทความซึ่งเป็นบทความวิจัย และบทความวิชาการ กองบรรณาธิการจึง ขอเสนอสาระสำคัญของบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ตำนานพระธาตุเจ้าจอมยอง โดย พระเจษฎา มหาจุฑาโฒ พบว่า ความเป็นมาและพัฒนาการตำนานพระธาตุเจ้าจอมยอง เป็นตำนานทางพุทธศาสนา และได้แพร่กระจายในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยมีเนื้อหาแบ่งได้เป็น 2 สองส่วน คือ 1) ตำนานฝ่ายวัด หรือ ตำนานทางพระพุทธศาสนา 2) ตำนานฝ่ายเมือง มีเนื้อหาเกี่ยวกับบ้านเมือง กษัตริย์ ขุนนาง ผู้นำบรรพบุรุษ ความเป็นมาของชุมชนชาวไทย อธิธิพลพบปรากฏหลักฐานเชื่อมโยงในด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านพุทธศิลป์ในตำนาน

บทความวิชาการ เรื่อง พัฒนาการของคัมภีร์ธรรมและรูปแบบการเทศน์ในล้านนา โดย พัลลพ หารุคำจา และธวัชชัย ไชยวุฒ ได้ศึกษา การพัฒนาคัมภีร์ธรรมและรูปแบบการเทศน์ในล้านนาเป็นกระบวนการที่สะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างศาสนาพุทธและวัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคเหนือของไทย การแปลคัมภีร์พระไตรปิฎกจากภาษาบาลีเป็นภาษาล้านนาเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น จนถึงการใช้ศิลปะและภาพวาดในการอธิบายคำสอนให้กับผู้ศึกษา

บทความวิชาการ เรื่อง การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อการแก้ปัญหาความเครียดในชีวิตประจำวัน โดย นฤพันธ์ สมเจริญ วิเคราะห์เรื่องการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อการแก้ปัญหาความเครียดในชีวิตประจำวัน เริ่มจากการยอมรับ “ทุกข์” ว่าความเครียดเป็นสภาวะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และควรเรียนรู้เพื่อเข้าใจ จากนั้นวิเคราะห์ “สมุทัย” หรือเหตุแห่งความเครียดที่มักเกิดจากตัณหา ความยึดติด และความไม่รู้เท่าทันอารมณ์ ผ่านมรรคมรรค 8 เช่น ฝึกสติ สมาธิ ปัญญา และดำเนินชีวิตอย่างมีสติและพอเพียง

บทความวิชาการ เรื่อง พุทธบูรณาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดย ฉวีวรรณ เกตุสุวรรณ และชนาดา วงศ์กิติ ได้มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะแนวคิด “รุ่งอรุณของการศึกษา” ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ธรรม ได้แก่ กัลยาณมิตตตา สีสัมปทา ฉันทสัมปทา อัตตสัมปทา ทิฐุสัมปทา อัปมาทสัมปทา และโยนิโสมนสิการสัมปทา มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งด้านเนื้อหา จิตใจ และพฤติกรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตในผู้เรียนระดับประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ

บทความวิชาการ เรื่อง **ภูมิปัญญาท้องถิ่น : การอนุรักษ์ลายฉลุสังกะสีศิลปะไทใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน** โดย พระครูอนุสารนันทสิทธิ์ และคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ศิลปะลายฉลุสังกะสีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ของชาวไทใหญ่มีความเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับวิถีวัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ควบคู่กับความเชื่อเรื่องผีและเจ้า ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าวัฒนธรรมของตน

บทความวิชาการ เรื่อง **พลวัตการเรียนรู้กับการสร้างค่านิยมของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำปาง** โดย พระอธิการเกรียงศักดิ์ โชคดี มุ่งนำเสนอพลวัตการเรียนรู้กับการสร้างค่านิยมของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงประเด็นการศึกษาที่มีความเป็นพลวัต ซึ่งประกอบไปด้วย การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม พลวัตของโรงเรียนปริยัติธรรมกับกระบวนการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนปริยัติธรรม ด้านความรู้ ด้านวิถีวิทยา และด้านการเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทความวิชาการ เรื่อง **อิทธิพลของพุทธศาสนาเซนต่อวิถีชีวิตและจิตสำนึกของผู้คน** โดย เตชิน อิศระภาณุวงศ์ และคณะ ได้มุ่งศึกษาลักษณะเฉพาะของหลักธรรมในพระพุทธศาสนานิกายเซน (Zen Buddhism) และวิเคราะห์อิทธิพลของหลักธรรมดังกล่าวที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในบริบทวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยเฉพาะในด้านศิลปะ จิตวิญญาณ และพฤติกรรมทางสังคม

บทความวิชาการ เรื่อง **อภิปรัชญาของการรับมือภัยพิบัติ: ปัญญาเชิงพุทธเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ** โดย วพงษ์ประภากรณ์ สุระรินทร์ และคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักธรรมและวิธีการที่พระพุทธเจ้าใช้ในการรับมือกับภัยพิบัติและการดำรงอยู่ใน อภิปรัชญา โดยเน้นการวิเคราะห์พุทธวิธีการจัดการกับภัยพิบัติและความโกรธด้วยปัญญา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมยุคดิจิทัลที่การใช้วาจารุนแรงปรากฏแพร่หลายในสื่อโซเชียล

บทความทั้ง 8 เรื่องนี้มิได้นำเสนอองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สาขาอื่นๆ ตลอดทั้งการดำเนินชีวิตได้อย่างน่าสนใจ

(พระครูสิริสุตาทนุยุต, รศ., ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

บทความวิจัย

01

P.1-17

การศึกษาวิเคราะห์ตำนานพระธาตุเจ้าจอมยอง

A Critical Study of Phardhatjaojomyong Chronicle

พระเชษฐา สอนบาลี

Phra Chetsada Sonba

บทความวิชาการ

02

P.18-32

พัฒนาการของคัมภีร์ธรรมและรูปแบบการเทศน์ในล้านนา

Development of Dhamma Scriptures and Sermon Forms in Lanna

พัลลภ หารุกัจจา และธวัชชัย ไชยวุฒิ

Panlob Harukhamja & Tawatchai Chaiwoot

03

P.33-47

การประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพื่อการแก้ปัญหาความเครียดในชีวิตประจำวัน

Application of the Four Noble Truths in Managing Daily Stress

นฤพันธ์ สมเจริญ

Nareupan Somcharoen

04

P.48-61

พุทธบูรณาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความ
ซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับประถมศึกษา

Buddhist Integration of Learning Management to Develop the Desirable
Attributes of Integrity of Primary School Students

ฉวีวรรณ เกตุสุวรรณ และธนาชดา วงศ์กิติ

Chaweewan Katsuwana & Tanachada Wongkiti

05

P.62-73

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : การอนุรักษ์ลายฉลุสังกะสีศิลปะไทใหญ่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Local wisdom: Preserving Shan Art Zinc Stencils, Mae Hong Son Province

พระครูอนุสารนนท์สิทธิ

ธวัชชัย ไชยวุฒิ และพัลลภ หารุคำจา

Phrakhru Anusannanthasit

Thawatchai Chaiwut & Panlob Harucomja

06

P.74-88

พลวัตการเรียนรู้กับการสร้างค่านิยมของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรมในจังหวัดลำปาง

Learning Dynamics and Value Formation of Parents of Students in Bud-
dhist Schools in Lampang Province

พระอธิการเกรียงศักดิ์ โชคดี

Phra Atikarn Kriangsak Chokdee

07

P.89-104

อิทธิพลของพุทธศาสนาเขนต่อวิถีชีวิตและจิตสำนึกของผู้คน

The Influence of Zen Buddhism on People's Way of Life and Consciousness

เตชิน อิศระภาณวงศ์

พระครูใบฎีกาธรรมาภรณ์ ปญญาวุธ และจันทรธัมม์ ตาปูลิง

Techin Issaraphanuwong

Phrakhrubaidika Thanawat Panyawudho & Chantrarat Tapuling

08

P.105-114

อักโกสกสูตรกับการรับมือถ้อยคำลบ : ปัญญาเชิงพุทธเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ

The Akkosaka Sutta and Responding to Hostile Speech: Buddhist Wisdom for Peaceful Coexistence

พงษ์ประภากรณ์ สุระรินทร์

จันทรธัมม์ ตาปูลิง และพระปลัดธวัชชัย ขตติยเมธี

Phongprapakorn Surarin

Chantrarat Tapuling & Phra Palat Thawatchai Khattiyamethi